

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

J Ante G

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

pro etiā. Lice. Et hinc cōiuncta beneficiā: quā can-
dē vel benignitatē vel liberalitatē appellare licet. i.
quā etiā Quinti. Si cām veneficiū dicat adultera nō
D. Latonis dānata iudicio videt q̄ nullā adulteraz
nō eādē eē maleficā dixit: Ab idē fit idē qd est quasi
itē idē qd significat sicut eodē modo.

Idē idē pe. cor. cōponit ex idē idē sed in n mutatur
z c̄ interponit euphoniē causa. Cui^o obliq̄ deficiū: si
gnificatq̄ frequētē z eodē mō siue illud idē p eundē
modū. L. i. l. j. Anū lōge añ alias insignē specie et
pulchritudine a globo thalassi cuiusdā r aprā ferunt:
multisq̄ fāscitātibz cuiam eā ferrēt: idē idē ne q̄s
violaret thalassō ferri clamitatū. Plin. Centū milia
nūmōz pro domo eius idē idē promittēs. Sue. in
Cels. Lum. D. Lato idē idē nec sine iureiurando
denunciaret delaturā se nomē eius simul ac primuz
exercitiū dimissit. i. frequētē.

Idios grece proprius. Unde Idiota. Idos s̄o latine
forma a quo idolum.

Idiographū pe. cor. latine priuata scriptura.

Idioma atis, p̄prietas sermōis: vt sunt qnq̄ idioma/
rā. i. dialectici grecorū.

Idiores siue idiora/indocē siue illitterat: q̄ vocabulo
Lice. in Pisonē z aliū frequētē vruūt. Dicit etiā in/
utilis: q̄t r̄mō z nō plurib^o vtilis puatis: plebeius/
Luci. Quid n̄ tu idē illatū me atq̄ ideorā dices?

Idolū pe. pro. dicit simulacrū. Nam apud grecos scri/
bitur. ἰδωλον. Nam ἰδωσ̄ forma dicit.

Idolum diminutiū est.

Idolatra vel idolatras seu idololatra vel idololatras
idolorū cultor. Idolatria seu idololatria/simulachro/
rum cultura. Nam ἰδωσ̄ a quo latra deducit
apud nos colo interpretat. Est enim cōposita dicitio
ex idolo z latra cultura. Hiero. cōtra Iouī. Nec mi/
rum si omne qd in macello vedit aplūs emiubeat z
comedi cū idolatriā: z adhuc in templis idolorū qua
si idolotrya vescentibus pro sūma abstinentia fuerit
cibus tantū abstinere gantiliā.

Idolotryā pe. pro. dicit p̄t inolatū idolo: vt est apud
aplm. Nōne cōsciticia eius cū sit infirma/gdiscabitur
ad comedendū idolotrya.

Idolotrya cū accētū in pe. inolatō q̄ fit idolis.

Idorhea nomē potiū filij Dreti argiuozū regis.

Idoneus/Deucaliōis filius cretēsū rex q̄ cōtra tro/
ianos strenue dimicauit: z peritiā vrbē super Salen/
tinum montem calabrie condidit.

Idoneus a. um. quod est ad omnia aptū taz mala q̄ bo/
na. Teren. in An. Adcon videmur vobis idonei/in/
quibus illudatis.

Idas idē nomen propriū mariti Darpisē: qui omniū
formosissimus fuit.

Idumea cū diph. regio frig: q̄ (teste Pl. lib. v.) a meri/
die arabia haberia septētrione p̄beniciā. In qua est
vrbē Idume pe. pro. finitima p̄beniciē palmis abū/
dans. Luca. lib. iij. Βαβυλῶν z arbulstō palmaz diues
Idume. Inde fit idume^o a. um. Argil. lib. iij. geoz.
Primus Idumeas referā tibi mātua palmas. Hiero.
ro. ad Darda. Idumeos q̄s a meridiana plaga vix
vigintriq̄ ab hierosolyma millibus separatos.

Idus femini generis z tñ pluraliter dicit p̄t diuisio.
Cū pp̄ie existimant diēs q̄ diuidunt mensem. Vi/
uidunt em̄ menses s̄cipue nonas a calēdis. Iduare
siquidē etrusca lingua diuidere est. Sunt etiā q̄ di/
cant Idus quasi vidus: v littera detracta q̄ tūc ple/
na luna videat. Alij απο του ελουσ̄ hoc est a spe/
cie deducūt q̄ ea die luna plenissimā specie ostendat.
Alij ab ioue quasi iduli: qm̄ apud thuloscos omnibus
idibus ioui imolabat a flamine.

I ante E

Iebus ciuitas metropol^o q̄ postea salē: tertio hierosoly/
ma z nūc belia dī. Dieb^o dieti sunt iebuset: de q̄bus
Hierō. ad Darda. scribit q̄ a iudeis expelli nequerit
z remāserūt cū eis in scādali crepliq̄ vicinorū: itā/
tū: vt vbi tēplū pditū est: aree oīne fuerūt iebuseti.

Iecur oris: z iocinoris: q̄ grūs vt inqt̄ Dns. videt a no/
minatiuo iocin^o: qd nō est in vsu. Pl. Sex victimaz
iocinora replicata/intrinsec^o regta sunt. Dicit z ieci/
nus eris/ sic mun^o eris. Et significat hepar. Et si fi/
bras iocinerū dicim^o. In hoc itē z insanie causam eē
volunt^o sicur pauoris in corde/in splene leticie. Vcur
cōnectit cordi p̄ venas q̄ sanguinis alimēta iocinorū
p̄stant. Et hec eadē ab ipso iecore distribuunt in ve/
nas/ vnde colorē accipit. Habet em̄ iecur sanguinis
cōcreti colorē: z in eo amoris est sedes: vt tradunt sa/
pientes: diuiditurq̄ in quatuor fibz.

Iecusculū dimi. parū iecur. Pl. Duriū iecusculis si/
bre ad numerū lung diez in mense cōgruere dicunt.

Ientaculū cibus q̄ añ prandiū sumit: qui prandiolū seu
pradiculū z vulgo collatio dicit. Sue. in vitel. Epu/
las trifariā semp: interdū quadrifariā dispertibat in
ientacula z pradia z cenaz comestationes. Dant.
Surgite iā vendit pueri ientacula pistoz. Cristareg
sonāt vndiq̄ lucis aues.

Iento as. aliquid añ prandium gusto. Var. in mar. Te/
cant ac rempu. administrent q̄ populi iērent. Atrā.
Dū ereo domū ientare nulla inuitat.

Iessen oppidū Hieroū vocant: quo Ioseph in occurſu
patriis Jacob in egyptū proceſſit.

Ieiunium/ tempus quo a cibis abstinemus.

Ieiunū a cibis abstingo. Ieiun^o: q̄ a cibis abstinet.

Ieiunū penul. pro. Intellim sic dicit: q̄ nunq̄ qd ac/
cipit/ p̄inet: sed. prius ad inferiora trāsmittit. Dōc
maiores nostri birā: z p̄ diminutiōne billā dixerunt:
vt inquit festus z billum neuro genere.

I Ante S

Igitur collectiua vel rōnalis cōiunctio est. Colligit est
supradicta illatione: hoc est rōne confirmat. Lice. p
Liga. Habet igit̄ tubero qd accusator: marie op̄rā/
duz cōstitis rē. Dicit et illatiua/ q̄ p̄positis alijs
informat. P̄onit interdū p̄ deinde siue postea. Ter.
in Eunu. Quid igit̄ faciāt? Plau. in am. Si alit̄ erūt
animati neq̄ dent q̄ perāt sese igit̄ sūma vi: armisq̄
oppidum eorum oppugnaturōs.

Ignis a gignēdo. i. nascēdo dī: q̄ in eo nihil nascatur: z
oē qd nascit eū amittit z friget: vel q̄ seipm̄ pari/
at z paruis scintillis crescat in infētum. Sumit qnq̄
p̄ meretricē: vt q̄ amator vrit. Arg. At mibi sese of/
fert vltro m^o ignis amynēbas. Tel q̄ meretrici aui/
da est: vt ignis alimētorū. Dinc igne^o a. um. vt calor
igneus.

Ignis sacer/ morbus est a Pl. dicit^o q̄ a Dioscoride vo/
catur Erysipelas. Sūt z morbi qdā Erysipelatodes
vocati q̄tēs accessio interna cū dolore vebemētī cir/
cū viscera papif. Sed cū in cerebrū subitid malū re/
frigerant z impalescūt ora Erysipelas et in vulneri/
bus q̄ dī: cū sup̄ inflammationē rubor vlc^o ambit: itq̄
cū dolore. p̄cedit: vt ait Celsus. Idē auctoz ignē sacz
ab Erysipelate diuersum facit. li. v. Venera ignis sa/
cri duo reddēs. Alterū in altitudine pustul cōtinuis.
Alter i sūmē cutis exulceratōe latū inereq̄bile Eryſ/
pelas Galeno pp̄ie is tumor est q̄ ex tenui sanguie
interim z cū bis parte mēris ac seruētē p̄sistit.

Ignio is. iui. itum. inflāmo. Hiero. Elo quū dñi igniuit
eum. Unde ignitus pro candente. Idem: Tor bois
multeri sagitta ignita diaboli. Et Apuleius ignitaz
esse maris stellā dicit.

Igneo es. A quo ignesco is. Et est ignescere/ignem ſe/
ri quo Plinius vrit/ non ignire.

Ignifacio /ignem accendo siue ignitum reddo: a q̄ igni
 ficus facoz discordie.
Ignipotens/dictus est Vulcanus /q̄ ignis potestatem
 habeat: habetq; accentum in antepen.
Ignitum us pe. cor. ignem vomens. Lactan. **Alit** igni
 uo m̄a solē celi o: bica ducit.
Ignitabula/ignis receptaculi.
Ignarius/lapis dicit: ex quo ignis excurrit.
Ignea q̄da vasoz scitiliū vitia q̄ coquēdo ptrahunt.
Ignauia ab ignau^o fit: r̄ est cōtraria fortitudini: cum qd̄
 ratio aggredi fortiter suadet: id nos formido aggre-
 di dissuadet: r̄ ab audēdo retinet. Cic. in Lel. Et bo-
 nitas maliciā /cōperantia libidūē /ignauā fortitudo.
 Idē: Ignauā pusillā r̄ abiectū anīmū esse ostēdit ad
 Leliū scribes. Etēn etiā hoc genere gloriari solitum
 est familiarē nostrum **W**ortensū q̄ nunq̄ bello cui
 li interfuisset hęc nostra laus erit illustrior: q̄ illi tri-
 buebatur ignauie d̄ nobis id estimari non posse ar-
 bitroz. **N**ec me ista terreret que mibi a te ad timorē
 fidissime atq; amātissime pponunt. Quid aut sit for-
 titudo idem lib. iij. ad **W**eren. ostendit. **I**sta non est
 fortitudo inquit sed temeritas: p̄trea q̄ fortitudo
 cōtēptio est laboris r̄ periculū cū ratioe vilitatis r̄
 cōpensatione cōmodoz. **T**emeritas est cū incōside-
 rata dolorū perpessioe gladiatoria periculoz susce-
 ptio. **S**al. de ignauo r̄ ignauia sic scribit. **C**ōp̄t̄ ego
 habeo milites d̄ba virtutē nō reddere: neq; ex igna-
 uo strenuū /nec fortē ex timido exercitū oratioe impa-
 tois fieri. **E**t paulo post. **S**icis equidē milites socor-
 dia atq; ignauia lentuli qui tam sibi nobilitq; cladē ar-
 tulerit. **E**x his colligi pōt: q̄ gnauus sit is qui indu-
 strius est r̄ strenuus siue fortis. **C**uius contrariū est
 ignauus: qui non est industrius. i. qui negligit aut for-
 midat se exercere in aliqua arte. p̄trea laborē. **V**irg.
Ignauū fucos pecus a p̄sepibus arcent: aut q̄ for-
 midat periculū aggredi qd̄ fortis r̄ sapiens formida-
 re non debet: vt **L**ice. **W**ortensio dicit tributum esse
 ignauū q̄ nunq̄ bello civili interfuisset. **D**iffert tamē
 q̄tum intelligo inter gnauū r̄ industriū /q̄ gnau^o pro-
 prie fa sit qui ad subēnda pericula ac labores tolerā-
 dos sapiens r̄ fortis est. **I**ndustrius qui ingenio cuz
 multū valeat: vt ar̄tifer bon^o aliquid struere r̄ nego-
 ciari non ociari studet. **L**ice. p̄ p̄p̄oio inter gnauos
 r̄ industrios distare ostēdit: dicit: **L**eteris ordinibus
 hoies gnaui r̄ industriū partim in **A**ssia negotiantur:
 quibus absentibus vos cōsulere debetis: partim eo-
 rum in ea prouincia pecunias magnas collatas ha-
 bent. **C**ōponiturq; ignau^o ex in r̄ gnauus: siue ex in r̄
 gnauis n. in g. mutata. **A** nauis em̄ r̄ gnauus dicit: sed
 pp̄trea nauis: gnauus v̄o per assumptionē g. dicitur
 nauis celer r̄ strenuus a nauis celeritate.
Ignauit/igniarum fecit. **A**tra. **I**n parte inferiori hic im-
 plicabitur caput fateoz: sed ipe ignauit fortes in spe
 expectatio.
Ignoro as. pe. pro. nescio r̄ ab ignar^o fit: qd̄ ab in r̄ gna-
 rus cōponit: hoc est nesci^o. **S**inarus v̄o idē est qd̄ sci^o
 ac peritus. **C**olu. in s̄sa. **A**rmozū ac militie gnaros.
De ignarus. **T**er. in **L**u. **I**mpudēs harū ignarusq;
 omniū. **L**ice. **N**eq; em̄ tāte difficultatē erā ignarus.
Vir. p̄ imemor posuit. **S**ocij neq; em̄ ignari sum^o
 an̄ malozū. **E**t alibi p̄ eo qd̄ est aliter disponēs. **A**ut
 q̄na ignarū nostris de^o appulit ozis: **A**b ignoro fit
 ignozatio r̄ ignozātia. **S**ed ignozatio ad actū r̄ rem
 p̄tinet q̄ penit^o nescit: nec sciri pōt nisi p̄dat: vt **L**ice.
 lib. iij. offi. **Q**uot em̄ q̄sq; repit q̄ impunitate r̄ igno-
 ratioe oim̄ p̄posita abstinerē possit iniuria: **I**gnozā-
 tia v̄o ad ingenū humani vitū p̄tinet p̄t q̄n q̄s per
 ignozātiā nō satis intelligit qd̄ faciat vt dicat. **A**liq̄
 etiā sine humani ingenū vitio esse pōt ignozātia: vt si
 qd̄ nesciat ea q̄ ad se nō attinet. **N**ec tum harū rerum

ignozās erit: r̄ ignozātiā harū rerū habere dicit: r̄ p̄
 ignozātiā earū dicit aut faciet interdum ea q̄ si sciret
 non diceret neq; faceret. **Q**uo quidē modo accepisse
 puro **C**iceronē in **L**el. cum dicit. **E**t in fabulis q̄ ali-
 quādiu per ignozātiā stirpis generis in famulatu su-
 erunt. **I**gnozātiā non ignozatioe dirisse reoz mag^o
 p̄trea hoies q̄ ignozātes erāt stirpis illozū q̄ prop̄
 t̄m genus stirpis qd̄ ignozabaf: quasi si hoies id re
 sciuissent nō illos in famulatu eē permittissent. **N**ec
 autem differentia sit: quoniam ignoro varie sumit:
 vt sic dicā hoc ignoro: r̄ causa sit: qd̄ id non p̄dit mi-
 hi. **T**unc q̄ h̄mōi causa non ex me puenit: sed ex re q̄
 nō p̄dit mibi: recte ignozatio dicit. **A**lio modo hoc
 ignoro r̄ causa sit: q̄ nolo aut nequeo id apprehēde-
 re etiā si p̄dāf mibi. **A**ut idē hoc ignoro q̄ ad me
 id non attinet: p̄trea non id quero scire: tunc hęc
 ignozātia dicēda est: non ignozatio q̄m ad hois p̄sonā
 q̄ id ignozauit hoc magis p̄tinet q̄ ad rē q̄ sciri pen-
 tus nō possit. **A**n̄ **D**o. **I**mpudēs per se: ignarus q̄
 alios. **I**ta r̄ nos dicimus: Ignozās per se. **I**gnarus
 p̄ alios. **E**t ignozātia per se: ignozatio per alios.
Ignozabilis: qui nō cognoscit. **P**lau. **Q**uis hic est qui
 oculis obuiā ignozabilis obuiat?
Ignobilis dicit gnorus. **V**irg. lib. vii. **S**olus ibi r̄ syl-
 uis italis ignobilis quā **E**gipt. **A**liquādo dicit **S**ul-
 tus: vt ignobile vulgus.
Ignominies q̄ laude r̄ gl̄ia carēt: q̄m inglorij illudant.
Ignominia nominis nota. **C**ice. lib. iij. de repu. **S**traq;
 cum omnis ea iudicatio verset tantūmodo in nomi-
 ne: animaduersio illa ignominia dicitur. **C**ōponit
 em̄ ex in r̄ nomē ḡ interposita quasi cōtra nomē. **M**ā
 nomen r̄ ignominia contraria sunt: quib; sit r̄ bonā
 nomen r̄ malū nomen: tam nomen simpliciter p̄ bo-
 noze etiā sumit: vt **L**ice. indicare videtur sic scribens
Thermo. **O**stendit graues te suscepit inimiticitias
 si adolefēs potēs q̄ nobilit ignominia affectus eēt.
Et hercle sine dubio erit ignominia. **N**abes em̄ ne-
 minem gradu superiozem.
Ignosco is. ignoui tum. valde nosco r̄ discō. **A**ugest em̄
 hic in **V**ar. **Q**os qui in t̄p̄atrū voluptatē aurib^o au-
 cupatum c̄currissit: domo adlece: r̄ a me q̄ ferā igno-
 scite domū vt feratis a t̄p̄atrū litteras. **A**liq̄m igno-
 scere est veniā dare r̄ excusatū habere. **U**nde in p̄r-
 uariua est quasi nō agnosco erroze. **L**ice. ad **L**ela. **I**n
 ni. **M**am r̄ p̄teritis ignosco r̄ p̄cedis futura. **L**actā.
 lib. v. posuit. p̄ nō cognosco r̄ nō intelligo. **T**um qd̄
 legerint ignouerunt. **H**el. lib. j. **C**ōtra patriā inquit
Cicero arma p̄ amico sumēda non sunt: hoc profes-
 co nemo ignouit. i. nesciuit. **H**abet hoc verbū parti-
 cipia ignotus r̄ ignoturus. **L**ice. in **L**ato. **I**gnorum
 alteri q̄ patrem: alteri q̄ tuozoz secutus esset **L**ato
 libro quinto oz. **Q**uod eozū nemo mibi ignoturus
 est. **Q**uidam t̄m contra regulam a p̄senti tempore
 hoc deriuatiuum p̄tulerūt ignosciturum. **H**isō fru-
 libro. ij. annal. **Q**uocunq; deliquisset ignosciturum
 affirmabat.
Ignotus incognitus. i. qui ignoratur. **I**nterdum po-
 ut pro incito: hoc est pro eo qui ignorat. **Q**uinti. **N**eq;
 tamē erret ignot^o nō est filij mei nouerca sed materis.
 ignozans.

Ante 10

Ihesus. pe. pro. **S**it aut tres syllabe grece **Ἰησοῦς**
Hebzeū nomen est qd̄ apud nos saluator: noster di-
 citur: qd̄ cōuenit regib^o r̄ ducibus q̄ salute sequētib^o
 se populis daret. **U**nde legitur in libris moysi q̄ **A**u-
 ses **M**auc filius cū elect^o esset dux populi cōmutato
 noie de **A**use **I**hesus cognominat^o est: qui adductū
 de terra egypti populū: r̄ de errozibus eremi libe-
 ratū in terrā reppromissionis induxit.